

El Congrés Internacional Maquiavel a Espanya / Espanya a Maquiavel és una iniciativa promoguda pel grup de recerca "Maquiavel·lisme i maquiavel·lismes a la cultura castellana i catalana (segles XVI – XXI)", dirigit per la Dra. Helena Puigdomènech (Univ. Barcelona), dins del projecte internacional Machiavellism and Machiavellisms in the Western Political tradition (16th-20th Centuries), An international on site/on line Research and Discussion Network (2007-2013).

DIRECCIÓ:

Helena Puigdomènech, coord., (Univ. Barcelona),
Montserrat Casas (Univ. Barcelona), Xavier Gil (Univ. Barcelona), Rosa Rius (Univ. Barcelona)

CONSELL ASSESSOR:

Helena Puigdomènech (Univ. Barcelona), Enzo Baldini (Univ. Torino), Laura Borràs (Univ. Barcelona),
Montserrat Casas (Univ. Barcelona), Carla Cerasaro (Univ. Barcelona), Juan Manuel Forte (Univ. Complutense Madrid), Xavier Gil (Univ. Barcelona), Jordi Llovet (Institut d'Humanitats), M. de las Nieves Muñoz (Univ. Barcelona), José María Reyes (Univ. Barcelona), Rosa Rius (Univ. Barcelona)

SECRETARIA:

Diana Berruezo (Univ. Barcelona), Piero Dal Bon (Univ. Barcelona), Carles Lindín (Univ. Barcelona),
Blanca Llorca Morell (Univ. Barcelona), Germà Sebastià (Institut d'Humanitats)

CRÈDITS DE LLIURE ELECCIÓ

Organització:
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Facultat de Filologia

Departament de Filologia Romànica,
Secció de Filologia Italiana

Facultat de Filosofia

Departament d'Història de la Filosofia,
Estètica i Filosofia de la Cultura

Facultat de Geografia i Història

Departament d'Història Moderna

Amb la col·laboració de:

Vicerektorat d'Arts, Cultura i Patrimoni

Vicerektorat d'Informació i Comunicació

Vicerektorat de Política Científica

**Vicerektorat de Relacions Internacionals i
Institucionals**

Agrupació de Recerca en Humanitats

Ministerio de Educación y Ciencia

**Istituto Italiano di Cultura di Barcellona
Dipartimento di Studi Politici - Univ. Torino**

Ajuntament de Barcelona

Centre de Cultura Contemporània de Barcelona

Institut d'Humanitats de Barcelona

Biblioteca de Catalunya

Congrés Internacional

**Maquiavel a Espanya
Espanya a Maquiavel**

Inscripcions i més informació:

www.maquiavelbarcelona.com
info@maquiavelbarcelona.com

Barcelona
5-6 de novembre de 2009

DIJOUS, 5 de novembre

Matí

09.30 Lliurament de credencials i recollida de material

10.30 Inauguració oficial

Josep Ramoneda, Director del CCCB

Lourdes Cirlet, Vicerectora d'Arts, Cultura i Patrimoni

Daniele Perico, Console Generale d'Italia in Barcellona

Fortunato Ceraso, Direttore dell' IIC di Barcellona

Adolfo Sotelo, Degà de Filologia

M. Ángeles del Rincón, Degana de Geografia i Història

Agustín González, Degà de Filosofia

Elena Losada, Directora del Dept. de Romàniques

Presideix: José María Reyes (Univ. Barcelona)

11.30 Ponència inaugural per Enzo Baldini (Univ. Torino): Per chi canta Machiavelli? Machiavellismo e Machiavellismi nella tradizione politica occidentale

12.15 Debat

Tarda

Presideix: Rosa Rius (Univ. Barcelona)

16.00 Gabriella Gavagnin (Univ. Barcelona): Les traduccions de Maquiavel a Catalunya a principis del segle XX

16.30 Walter Ghia (Univ. Molise): Una traccia machiavelliana nelle pagine del *Quijote*

17.00 Debat

17.30 Pausa

18.00 Juan Manuel Forte (Univ. Complutense Madrid): Maquiavelo y maquiavelismo en el humanismo hispano del Siglo de Oro

18.30 Federico Vázquez (UARCIS Chile – Univ. Autónoma de México): Usos de Maquiavelo en la Nueva España y su tránsito hacia la Revolución de la

Independencia en el siglo XIX

19.00 Josep Ramoneda (CCCB): Lectura contemporània de *El Príncipe*

19.30 Debat

DIVENDRES, 6 de novembre

Matí

Presideix: Xavier Gil (Univ. Barcelona)

10.00 Martin Van Gelderen (EUI, Fiesole): Addio Machiavelli: la sventura fiorentina e la gloria repubblicana olandese nel Seicento

10.30 Jacob Soll (Rutgers - Camden Univ.): Balthasar Gracian et la casuistique jésuite en France, ou comment *Le Prince* devient un homme de cour (1683-1740)

11.00 Debat

11.30 Pausa

12.00 Julio Pardos (Univ. Autónoma Madrid): Fantasia di Spagna

12.30 Silvio Suppa (Univ. Bari): Machiavelli e il centralismo politico intorno al Viceré Luigi La Cerda y Aragon

13.00 Debat

Tarda

Presideix: Helena Puigdomènech (Univ. Barcelona)

16.00 Antonio Hermosa (Univ. Sevilla): El concepto de política en Furió Ceriol

16.30 Eloy García (Univ. Vigo): Presencia de Maquiavelo en el derecho constitucional español

17.00 Debat

17.30 Pausa

18.30 Intervenció del magistrat Roberto Scarpinato, Magistratura di Palermo, autor de *Il ritorno del principe*

Participen en el debat:

Giovanni Albertocchi (Univ. Girona)
Francesco Ardolino (Univ. Barcelona)
Rossend Arqués (Univ. Autònoma Barcelona)
Marcelo Barbuto (Univ. Barcelona)
Franco Barcia (Univ. Torino)
Maria Carreras (Univ. Bologna)
Montserrat Casas (Univ. Barcelona)
Sandra Chaparro (Univ. Autónoma Madrid)
Piero Dal Bon (Univ. Barcelona)
Xavier Gil Pujol (Univ. Barcelona)
Pedro Lomba (Univ. Complutense Madrid)
Pablo López (Univ. Complutense Madrid)
Mario Prades (Univ. Pisa)
Helena Puigdomènech (Univ. Barcelona)
Patrizio Rigobon (Univ. Venezia)
Rosa Rius Gatell (Univ. Barcelona)
Matteo Salvetti (Univ. Torino)
Mónica Savoca (Univ. Bologna)
Giuseppe Sciarra (Univ. Torino)
Saffo Testoni (Univ. Bologna)

Lloc:

CCCB, sala Mirador - c. Montalegre, 5. Barcelona
CLOENDA: 6 de nov., 18.30 h, Aula Magna Univ. Barcelona - Gran Via C. Catalanes, 585. Barcelona

Imatge portada:

Primera traducció espanyola dels *Discursos* de Nicolao Machiaveli, Guillemum de Millis, Medina del Campo, 1552.